

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEME LA GAE (HL)

LEPHEPHE LA BOBEDI (P2)

DIBATSELA 2018

TLHAHLO YA GO SWAYA

MEPUTSO: 80

Palomoka ya matlakala a tlhahlo ya go swaya ke 23.

DITŠHUPETŠO TŠA GO SWAYA

- Ge molekwa a arabile dipotšišo tše di fetago palo yeo e nyakegago, swaya ya mathomo fela (Molekwa ga a swanela go araba potšišo ye telele le ye kopana go tšwa pukung e tee)
- Karolong ya A, ge molekwa a arabile dipotšišo tše nne ka moka mo diretong tše di kgethilwego, swaya tše pedi tša mathomo
- Go dikarolo tša B le C, ge molekwa a arabile dipotšišo tše kopana tše pedi goba tše telele tše pedi, swaya ya mathomo o hlokomologe ya bobedi. Ge molekwa a arabile dipotšišo ka moka tše nne, swaya fela ya pele mo karolong ye nngwe le ye nngwe ge e le gore go arabilwe potšišo ye kopana le ye telele
- Ge molekwa a file dikarabo tše pedi, moo e lego gore ya mathomo e fošagetše mola ya bobedi e nepagetše, swaya ya mathomo gomme o hlokomologe ya bobedi
- Ge dikarabo di sa nomorwa ka tshwanelo, swaya go ya ka memorantamo
- Ge mopeleto wo o fošagetšego o ama tlhalošo, swaya phošo. Ge o sa ame tlhalošo, gona mo fe moputso
- Potšišo ye telele: Ge karabo ya potšišo ye telele e le ka tlase ga botelele bjo bo nyakegago, se mo otle ka ge a šetše a ikotlile. Ge e le ye telele kudu, lekola fela mantšu ao e ka bago a 50 o hlokomologe taodišo yeo e šetšego fela o bale thumo
- Dipotšišo tše kopana: Ge molekwa a sa šomiše ditsebjana moo a kgopetšwego go tsopola, se mo otle
- Mabapi le dipotšišopulego, ga go meputso ye e tlogo abja go dikarabo tša Ee/Aowa goba Dumela/Go se dumele. Meputso e tlo fiwa fela go lebaka le le fiwago
- Ga go meputso ye e tlogo abja go dikarabo tša NNETE/MAAKA goba NTLHA/KGOPOLO. Meputso e tlo fiwa fela go lebaka le le fiwago

KAROLO YA A: THETO**MONTSHEPETŠABOŠEGO – M Mamabolo****POTŠIŠO YA 1****Mohuta wa sereto**

Sereto se ke sonete.

Sereto se se tšea mahlakore a mabedi e lego, sonete ya seisemane (go lebeletšwe lenaneo la morumokwano) le sonete ya setareane (go lebeletšwe tshwantšho le tirišo)

Se bopilwe ka methalotheto ye lesomenne yeo e beakantšwego ka lenaneo la go ikgetha la morumokwano.

Sonete e bopilwe ka dikarolo tše pedi e lego tshwantšho le tirišo.

Methalotheto ye seswai ya mathomo seretong se e tšweletša tshwantšho mola ye tshela ya mafelelo, e lebane le tirišo. Tshwantšho e lebane le bothata bjo sereti se bego se lebane le bjona ka lekgarebe la gagwe leo le bego le mo kganyetša mola tirišo e lebane le tharollo ya bothata yeo e bilego go fedišwa ga lerato la bona.

Sebopego sa ka ntle sa sereto

Ge go bolelwa ka sebopego sa ka ntle go lebeletšwe ditemanatheto le methalotheto tša sereto. Ditemanatheto di bopša ka methalotheto gomme temanatheto ye nngwe le ye nngwe e rwele kgopolo ye e itšego.

Methalotheto

- Sereto se bopilwe ka methalotheto ye lesomenne ye mekopana, ya magareng le ye metelele
- Methalotheto ya sonete e bopilwe ka lenaneo la go ikgetha la morumokwano, mohlala:
ABAB CDCD EFEF GG/ABAB CDCD DEDE FF

Ditemanatheto

- Ditemanatheto tša sonete ye ke tša boikgopolelo [10]

GOBA**POTŠIŠO YA 2**

- 2.1 Le eja motho (1)
- 2.2
- Seretwa se bookelong
 - Seretwa se akelwa pholo
 - Seretwa se re go fola se ye sekolong fao bana ba se letilego (3)
- 2.3 Senoko sa -tla- - Tiromatlabi le matlabatlaba.
Mohola: E tšweletša mošito ka gare ga sereto/wa sereto (2)
- 2.4 Seupi le ge re ka ithintha se gomaretše - phoko ye e go wetšego e ka se phumoge. (2)

2.5 Balekwa ba tla tšweletša maikutlo a go fapana.

Mohlala:

Maikutlo a manyami.

- Ke nyamišwa ke batho ba go bolela dilo tšeo di sego tša netefatšwa le go nyakišišwa

Goba

Maikutlo a letšhogo.

- Ke tšhošwa ke ka tsela yeo seretwa se hlagetšwego ke kotsi ka gona

(2)
[10]

POTŠIŠO YA 3

3.1 Poeletšo ya 'O'

Poeletšo ya 'gae'/'a' - poeletšogare

Mohuta: Poeletšothomi/Poeletšo ya modumo wa 'O'

(2)

3.2 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.

Mohlala:

- Sereti se tumiša dipelo tša bogale bja Mandela
- Makgowa a tshwentšwe kudu ke tokollo ya gagwe

(2)

3.3 Ba ile ba e hlaba ka meetlwa ya noko le hlong

Bagale boMhlaba le boSegwale ba e bogela komatona

Mohola: Go feleletša kgopolo ya ntwala ya tokologo yeo e bego e lwelwa

(2)

3.4 Seretotumišo sa sebjalebja - Go tumišwa bogale bja Mandela.

(2)

3.5 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.

Mohlala:

Maikutlo a lethabo.

- Go lokollwa ga Mandela kgolegong
- Go bewa setulong sa boetapele/bopresidente (E TEE fela)

(2)
[10]

POTŠIŠO YA 4

4.1 • Ke motho yo a felago pelo

• Moremarema ke motho

• Ke motho yo a ngwathišago bana

(2)

4.2 • Sereto se se bopilwe ka ditemanatheto tše hlano

• Methalotheto ke ye mehlano temanathetong ye nngwe le ye nngwe

• Methalotheto ke ye mekopana, magareng le ye metelele

• Methalotheto ke ye masomepedihlano

(TŠE PEDI fela)

(2)

4.3 • Mpša ya tswetši/lephefo

• E kaya lehu

(2)

- 4.4 Leswao le (,) le laetša:
(a) Sešura
(b) Le arola metara ka dikarolometara tše pedi (2)
- 4.5 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.
Mohlala:
• Bošoro bja lehu
• Bo swantšhwa le mediro ya mpša ya lephefo/tswetši (2)
[10]

LE**POTŠIŠO YA 5:****GE DI BOA ŠAKENG – MS Machitela**

- 5.1 Mahlwana, dinaletšana, maramana, maphophoresana, matswejana, molongwana, nkwana
(A MABEDI fela) (2)
- 5.2 • -etše
-ile
-ela/Morumokwanophetši/felo/Morumokwanotia
• Lenaneo la morumokwano: AABBCC/AAAABB (2)
- 5.3 • Temanatheto ya 1 e a reta (go be go le bose)
• Methalotheto ya 8 - 10 e a nyefola (ga go sa le bose) (2)
- 5.4 Mohuta: Poeletšothomi/Poeletšo ya sekafoko
Mohola: Go gatelela kgopolo ya gore ga a sa mo nyaka/go tšweletša mošito wa sereto/ka gare ga sereto. (2)
- 5.5 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana.
Mohlala:
Maikutlo a lerato/kgahlego
• Ke rata/kgahlwa ke sebopego sa lekgarebjana le
Goba
Maikutlo a kwelobohloko.
• Ke kwela sereti bohloko ka ge moratiwa wa sona a se hlanametše (2)
[10]

PALOMOKA YA KAROLO YA A: 30

KAROLO YA B: PADI**POTŠIŠO YA 6: *BADIMO BA BOLETŠE* – MJ Mpepele****Mohlala wa karabo:****Tikologo**

Tikologo ya sengwalo ke lefelo la ditiragalo tša baanegwa ka nako ye e rilego. Go na le tikologo ya sebjalebja le ya segologolo.

Tikologo ya Badimo ba boletše

- Tikologo ke ya segologolo
- Baanegwa le ditiro ke tša segologolo mola le bophelo go phelwa bja segologolo

Nako:

Ge go bolelwa ka nako go bolelwa ka nako yeo ditiragalo di diregago ka yona.

- Dinaga di bušwa ke magoši - Mohu Kgoši Tsweke e be e le kgoši ya Bakone, Kgoši Manamela ke kgoši ya Bahlaloga
- Tatelano ya bogoši - Kgoši ge e hlokofetše bogoši bo fiwa ngwana wa pele ka lapeng. Ditau o swanetše go tšea bogoši bja tatagwe
- Go sepelwa ka maoto ge go tšewa maoto - Barongwa ba go tšwa ga Kgoši Manamela ba tlile ga Kgoši Pilošamadiba go tliša molaetša wa gore ka leo le latelago ba a hlaselwa
- Melato e ahlolwa ke kgoši - Mothofela o amogela barongwa ba go tšwa ga Kgoši Manamela a se tsebiše Kgoši Pilošamadiba. O ile a ahlolwa ka gore a kgokelelwe mohlareng bošego ka moka
- Mosadi o nyalelwa lapa – Mokgekolo Komanyi o roma barongwa go ya ga Kgoši Pilošamadiba go nyala Thabišo
- Go tshephilwe dingaka tša setšo ge dilo di sa sepele gabotse. Ditau o išwa go Ngaka Ngwetšana kua ga Mmalebogo go hlapišwa. Mokgekolo Komanyi o ya go ngaka Mpotše gore a tle a fokafoke ka gae ka ge Ditau a be a lwala

Lefelo:

Go bolelwa ka lefelo la ditiragalo.

Mafelo ke a segologolo.

- Motse/Mošate wa Kgoši Pilošamadiba - Barongwa ba Kgoši Manamela ba tlile go kgopela sego sa meetse go Kgoši Pilošamadiba. Bona ba hweditše e le gore ba Kgoši Tsweke ba šetše ba ageleditše motšhidi
- Motse/Mošate wa Kgoši Manamela – Go ntšhwa banna go ya go Kgoši Ntobe go ya go mo loma tsebe gore o a hlaselwa
- Motse/Mošate wa Kgoši Tsweke - Ke fao go rerwago ditaba tša Ditau tša gore o swanetše a nyale ga Kgoši Pilošamadiba go ya ka thato ya mohu tatagwe gomme Ditau o ganana le taba yeo
- Ngaka Mpotše - Komanyi o ile go Ngaka Mpotše go ya go kgopela thušo ya go thea motse wa Bakone
- Kgoši Ntobe - Banna ba Kgoši Manamela ba tsena motseng wa Kgoši Ntobe go mo loma tsebe ka go hlaselwa ga gagwe. Ngaka Motšedi o foka motse
- Ngaka Ngwetšana - Ditau o išitšwe go Ngaka Ngwetšana go ya go alafša

[25]**GOBA**

POTŠIŠO YA 7: BADIMO BA BOLETŠE – MJ Mpepele**SETSOPOLWA SA A**

- 7.1
- MmaPilošamadiba o boledišana le Kgoši Pilošamadiba mabapi le selo sa morwedi wa bona
 - MmaPilošamadiba o laetša gore Thabišo o forane le lesogana la Mohlaloga, la Kgoši Manamela (2)
- 7.2
- Bana ba sa kgethelwa balekane
 - Go sa šomišwa madira
 - Go bolelwa ka ditaba tša bogoši (TŠE PEDI fela) (2)
- 7.3
- Go khunama ga MmaPilošamadiba pele ga monna wa gagwe
 - Go bitša monna wa gagwe ka moeno e sego ka leina (E TEE fela) (1)
- 7.4
- Balekwa ba tla fa diponelopele tša go fapana.
Mohlala:
- Kgoši Pilošamadiba a ka fediša lerato la Thabišo le lesogana leo la Bahlaloga
 - MmaPilošamadiba a ka thekga Thabišo leratong la gagwe le lesogana la Bahlaloga
 - Thabišo a ka ipolaya
 - Thabišo a ka ngala ka gae
 - Thabišo a ka inyadiša – a nyalana le morwa wa Kgoši Manamela (TŠE PEDI fela) (2)
- 7.5
- Mongwadi o anega ditiragalo tšeo di lebanego le bogoši tšeo di tšwelelago ka mo pukung ye
 - O tšweletša dikgopolo tša gagwe malebana le bogoši ge a anega
 - O tšweletša dimelo tša baanegwa (Ditau ke mošemane wa go hloka tsebe), mafelo (ga Kgoši Pilošamadiba, ga Kgoši Manamela) le nako ya ditiragalo (Mesong - Ditau o setšwe gabu Mpimpi) (3)
- 7.6
- Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.
Mohlala:
Morero wa padi o re lentšu la mohu ga le tshelwe.
- Ditau o ratane le Mpimpi, Seritša le Nthuše ka maikemišetšo a go ba nyala eupša manyalo ao a folotša
 - Mafelelong o nyala Thabišo gomme ditlhokwa di a lala (3)

SETSOPOLWA SA B

- 7.7
- Bana ba ithute go theeletša dikeletšo tša batswadi
 - Batswadi ga se ba swanela go kgethela bana balekane (2)

- 7.8
- Kgokolo e lego malome wa Ditau o etetše Komanyi go boledišana le yena mabapi le boitshwaro bja Ditau
 - Ditau ga a latele taelo ya mohu tatagwe ya gore a nyale Thabišo (2)
- 7.9 Megabaru (1)
- 7.10
- Ditau o nyala Thabišo
 - Ditau le Thabišo ba ba le bana (TŠE PEDI fela) (2)
- 7.11 Mohola:
- Poledišano e utolla dimelo tša baanegwa (Senyama le Makgabo ba boledišana ka fao Ditau e lego ratheto ka gona)
 - Poledišano e utolla maikutlo a baanegwa (Kgokolo o laetša pefelo lebakeng la ge a leka go gapeletša Ditau go phetagatša taelo ya mohu tatagwe)
 - Poledišano e thuša go tšwetša ditiragalo pele (Setšhaba sa ga Kgoši Tsweke se tšea sepheto sa go nyalela Ditau mosadi yo a mo ratago) (3)
- 7.12 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana.
Mohlala:
Maikutlo a manyami
- O be a iphetošitše motho wa go rata theto/basadi
 - O be a se a ikemišetša go phethagatša taelo ya mohu tatagwe (E TEE fela) (2)
- [25]**

POTŠIŠO YA 8: K GALAGALO TŠA SETU – MS Machitela

Mohlala wa karabo:

Tikologo

Tikologo ya sengwalo ke lefelo la ditiragalo tša baanegwa ka nako ye e rilego. Go na le tikologo ya sebjalebja le ya segologolo.

Tikologo ya kgalagalo tša setu

Ke tikologo ya sebjalebja.

Baanegwa le ditiro tša bona ke tša sebjalebja mola le bophelo go phelwa bja sebjalebja.

Nako:

Ge go bolelwa ka nako go bolelwa ka nako yeo ditiragalo di diregago ka yona.

- Ditiragalo pukung ye di kгатlampana mafelong a sebjalebja moo banna ba go swana le boMojagobedi le Tumpu ba šomago khamphaneng ya Tshedimošo ya Theknolotši ka toropong ya Polokwane
- Melaetša e fihlišwa ka potlako ka difouno - Mojagobedi o šomiša *iPhone* ge a leletša Fiona le go amogela melaetša. Mphapantšhi o leleditše Mojagobedi mogala ka sellathekeng ge a se no kgaogana le yena kua toropong ge a be a išitše *Yaris* go hlahlobja
- Mojagobedi o be a eja lešela ge a apara. O be a apara dipokathe tša maina a *boGuess*, *boPolo* le *boDaniel Hetcher* gape le *boKurt Geiger* le *boTimberland*

- Go bogelwa dithelebišene - Mojaogobedi le morwa wa gagwe ba be ba bogetše ditaba thelebišeneng
- Go iwa dikerekeng go baruti - Mojaogobedi o rile go lemoga gore ditaba tša lapa la gagwe di a mo imela a ya go baruti go nyaka thušo. Ba ile ba mo rapelela ka go mmea diatla ba mo fa se le sela
- Go rekwa mabenkeleng a ka toropong - Mojaogobedi ge a tlo tsebana le Fiona, ba gahlane toropong ya Tzaneen fao Fiona a bego a ile go reka gomme Mojaogobedi a thula troli ya gagwe

Lefelo:

Ditiragalo di direga mafelong a go fapana a sebjalebjae.

- Ka phapošeng ya boapeelo ka ga boFiona, Fiona o ya godimo le fase a lokiša diyamaleng ge Mojaogobedi a be a mo etetše
- Ka phapošeng ya boapeelo ka ga Mojaogobedi o a itsholela
- Bookelong bja Kgapanane fao Molatelo, Mphapantšhi le Keletšo ba bego ba šoma gona. Ke gona fao a ilego a amogelwa gona ka morago ga go thulwa ke sefatanaga kua toropong
- Toropong ya Polokwane - fao go šomago Mojaogobedi, khamphaneng ya Tshedimošo ya Theknolotši
- Polokwane ga Ngaka Devendranath - fao Molatelo a dirilwego diteko gomme gwa utollwa gore o na le bolwetši bja kankere ya molomo wa popelo
- Torotswana ya Tebele (Duiwelskloof)/Modjadjieskloof - fao Mphapantšhi a ilego a kopana le Mojaogobedi
- Toropong ya Tzaneen - fao Mojaogobedi a ilego a tsebana le Fiona ka morago ga go thula troli ya gagwe

[25]**POTŠIŠO YA 9: K GALAGALO TŠA SEU – MS Machitela****SETSOPOLWA SA C**

- 9.1
- Mojaogobedi o bolela le mogwera/mošomimmogo wa gagwe, Tumpu mabapi le mathata a lapa la gagwe
 - Tumpu o holofetša Mojaogobedi gore o tla tla ga gagwe go tlo boledišana le mosadi wa gagwe
- (2)
- 9.2 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana:
Mohlala:
- Mogala/Sellathekeng
 - Sekhetho
- (2)
- 9.3 ... ga ke motho wa go rata sekhetho.
- (1)
- 9.4 Balekwa ba tla fa diponelopele tša go fapana.
Mohlala:
- Tumpu a ka atlega poledišanong ya gagwe le Molatelo
 - Molatelo a ka mo raka ka la gore a kgone tša lapa la gagwe
 - Molatelo a ka no se iše ditaba tša Tumpu hlogong ka ge e le mogwera wa monna wa gagwe
(TŠE PEDI fela)
- (2)

- 9.5
- Mongwadi o anega ditiragalo tšeo di lebanego le maitshwaro ka gare ga lenyalo
 - O tšweletša dikgopolo tša gagwe mabapi le phedišano ya monna le mosadi ka gare ga lenyalo ge a anega
 - O tšweletša dimelo tša baanegwa (Molatelo ke motho wa go ba le sephiri), mafelo (Fiona o be a dula gaSekgopo) le nako ya ditiragalo (Mphapantšhi o ya ntlong ya Mojangobedi bošego)
- (3)

- 9.6 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.
Mohlala:
Morero wa padi o re sephiri ga se age motse.
- Molatelo o fihlela monna wa gagwe gore o swerwe ke bolwetši bja kankere ya molomo wa popelo
 - Mojangobedi ga a kgotlelele maitshwaro a Molatelo ka ge a sa tsebe gore o a lwala
- (3)

SETSOPOLWA SA D

- 9.7
- Motho ge a na le seo se mo tshwenyago bophelong o swanetše go se bolela le batho ba maleba
 - Motho wa boraro ga a nyakege ditabeng tša lenyalo
- (2)

- 9.8
- Mojangobedi o etetše Molatelo bookelong
 - Mojangobedi o utollotše sephiri seo e lego tlhobaboroko lapeng la gagwe ka go tsitsinkela faele
- (2)

- 9.9 Mojangobedi
- (1)

- 9.10
- Mojangobedi o ikana go thekga mosadi wa gagwe go fihlela a fola fodifodi
 - Molatelo le Mojangobedi ba ba le ngwana
- (2)

- 9.11 Dikarabo tša maleba di tla amogelwa.
- Poledišano e utolla dimelo tša baanegwa (Molatelo ke motho wa sekgapho)
 - Poledišano e utolla maikutlo a baanegwa (Molatelo o laetša pefelo ge a bolela le Tumpu)
 - Poledišano e thuša go tšwetša ditiragalo pele (Tumpu o ithaopile go ya go boledišana le Molatelo ka phedišano ya gagwe le Mojangobedi)
- (3)

- 9.12 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana.
Mohlala:
Maikutlo a manyami
- Ke nyamišwa ke ge Molatelo a fihlela monna wa gagwe bolwetši bja gagwe
- (2)

[25]

DIKANEGELOTŠHABA**POTŠIŠO YA 10: TODI YA BATLOGOLO – M Makgopa, BMT Makobe le AP Nkadimeng****Mohlala wa karabo:****Nonwane****Mohuta wa nonwane ya Mmakgwadi le Lejapela**

- Ke nonwanekogamašego
- Baanegwa nonwaneng ye ke batho le noga yeo e bitšwago Lejapela
- Lejapela le le na le dimelo tša bomotho
- Nonwane ye e na le lefetla la go segiša
- E anegwa bošego mola go etišitšwe

Mehola ya dinonwane

- Nonwane e tloša bodutu - ka nonwane ye, moanegi o tloša batheeletši (bana) bodutu
- Ke nonwane ya go thuša go gapa boroko - nonwane ye e anegwa bošego ge go etišitšwe
- E fa thuto ka bophelo - bohumi bja dihlare ga se bja loka ka gore Mmakgwadi o feleleditše a lobile bana ka lebaka la bohumi bja dihlare

Direto**Mohuta wa sereto sa Modjadji (Kgošigadi ya go neša pula)**

- Ke seretotumišo sa magoši
- Go tumišwa kgošigadi Modjadji yo a bego a tumile ka go neša pula
- Se bolela ka bokgoni, botšo le leloko la gagwe

Mehola ya diretotumišo

- Se lota setšo/bohwa - sereto se se bolela ka setšo sa ba gaModjadji
- Se tumiša magoši - sereto se tumiša Kgošigadi Modjadji yo a bego a tumile ka go neša pula
- Se utolla semelo sa Kgošigadi Modjadji bjalo ka motho wa go hlomphega (O be a hlompšha le ke Mazulu)

Dikoša**Mohuta wa koša ya Basadi ba mo ke baloi**

- Ke koša ya lenyalo
- E hlohleletša le go kodutla bao ba nago le tseba gore le bona ba tsene lethabong

Mehola ya dikoša

- E tloša bodutu - baopedi ba yona ba thabiša batlalenyalong
- E na le thuto ye e rileng - e ruta gore batho ba se ke ba ba le mona ge batho ba bangwe ba nyalwa/nyala

[25]

POTŠIŠO YA 11: TODI YA BATLOGOLO – M Makgopa, BMT Makobe le AP Nkadimeng**SETSOPOLWA SA E**

- 11.1 Nonwane, nonwane! (1)
- 11.2 Mapulaneng/Ka gae/Ka lapeng la mokgalabje. (1)
- 11.3
- Ke motho wa go rata tlhago - o bjala mehlare le go rua diphoofolo tša naga
 - O be a rata bana - lapa la gagwe le be le tletše ka bana bao go sa tsebjego bommagobona ebile a ba alafa (2)
- 11.4
- Batho ga se ba swanela go kitimela go tšea diphetho go tšeo ba se nago le nnete ka tšona ka ge ba be ba naganela gore monna wa Mapulaneng ke moloji
 - Tlhago ke bohwa, e swanelwa ke go šireletšwa le go lotwa (2)
- 11.5 Nonwanekgogamašego
- Ke nonwane yeo baanegwa e ka bago batho (monna wa Mapulaneng, badudi ba Mapulaneng le bana) diphoofolo (tšhwene ya roto le mehuta ye mengwe ya diphoofolo)
 - E anegwa bošego ge go etišitšwe
 - E ruta go lota tlhago - mokgalabje wa Mapulaneng o be a sa nyake gore tlhago e hwelele ka go rua diphoofolo tša mehutamuta le go bjala mehlare (4)
- 11.6 Monna wa Mapulaneng
- Ditiragalo tša nonwane di theilwe godimo ga gagwe (2)
- 11.7 Balekwa ba tla tšweletša maikutlo a go fapana.
Mohlala:
- Moanegi o anega ditiragalo tšeo di lebanego le bophelo bja go makatša bjo bo phelwago ke monna wa Mapulaneng
 - O tšweletša dikgopolo tša gagwe mabapi le phedišano ya monna wa Mapulaneng le diphoofolo tša naga
 - O tšweletša semelo sa moanegwa (Monna wa Mapulaneng bjalo ka motho wa go rata bana le tlhago) (3)

SETSOPOLWA SA F

- 11.8
- Sereto se bopilwe ka ditemanatheto tše tharo
 - Se bopilwe ka methalotheto ye masomepedinne
 - Methalotheto ke ye mekopana, ya magareng le ye metelele (TŠE PEDI fela) (2)
- 11.9
- Boramahlale ba ka mo Afrika ba lotile tsebo ya bona lefelong le
 - Seswantšho sa go dirwa ka gauta sa tšhukudu se hwetšwa lefelong le (2)

- 11.10
- Seretotumišo
 - Se tumiša bohlokwa bja Maphungubwe
- (2)
- 11.11 Moo di/Go
Mohola: Go gatelela kgopolo ya moo di kopanago gona.
Goba
Go gatelela kgopolo ya moo di elelago gona.
- (2)
- 11.12 Balekwa ba tla tšweletša maikutlo a go fapana.
Mohlala:
Maikutlo a boikgantšho/lethabo.
- Sereti se tšweletša boikgantšho ka ga bohlokwa bja Maphungubwe/Sereti se thabišwa ke seo Maphungubwe e lego sona
- (2)

PALOMOKA YA KAROLO YA B: 25

KAROLO YA C: PAPADI/TERAMA**POTŠIŠO YA 12: O IPHIHLETŠENG? – LT Maphoso****Mohlala wa karabo:****Thulano**

Thulano ke ge moanegwa a thulana le dikgopolo tša gagwe, tikologo goba le baanegwa ba bangwe.

Molokoloko woo wa dithulano o tšwetša thulaganyo ya sengwalo pele gomme ka thulaganyo yeo ya ditaba mongwadi o utolla morero wa sengwalo.

1. Thulanogare

- Mpoti o balabala ka taba ya gore Mahunela o mo file morwedi wa gagwe yo le yena a bego a dutše a mo rata
- Benjamene o lwa le dipelo tša gore a Mahunela ke tatagwe ka nnete goba aowa

2. Thulanontle**Mahunela o thulana le Rebone**

- Rebone o botša Mahunela gore o nyaka tšhelete ya go tšwetša dithuto pele gomme Mahunela o mmotša gore yena ga a na tšhelete
- Rebone o botša tatagwe gore o na le tokelo ya go ithuta ka gona a fiwe tšhelete ya go mo iša sekolong gomme Mahunela o mmotša gore ditokelo di tla mo iša sekolong
- Mahunela o thulana le Rebone ge a mmotša gore yena ga a kgone go apea nama gomme Mahunela o mo gapeletša go e apea
- Mahunela o botša Rebone gore o swanetše go nyalwa ke Konstabolo Phaswane gore a tle a mo iše sekolong

Mahunela o thulana le Jemina

- Jemina o befeletše Mahunela mabapi le taba ya go se nyake go iša Rebone sekolong

Rebone o thulana le Sarinki

- Rebone o befelela Sarinki yo a mo leleditšego mogala ebile a mmitša mogadibo
- Rebone o thulana le Sarinki ge a mmotšiša ka tšhelete ya go ya sekolong le ge a mmitša mogadibo. O tima mogala a sa bolela

Mpoti o thulana le Rebone

- Mpoti o botša Rebone ka Phaswane gomme Rebone o a befelwa ebile o a mo raka

Benjamene o thulana le Sarinki

- Benjamene o galefile ge Sarinki a tlo mo lokolla kgolegong o re yena a ka upše a bolele ka kgolegong go na le gore a lokollwe ka tšhelete yeo a gopolago gore ke ya Sebakweng. O re Sebakweng o mo gatela mašemo

Mpoti o thulana le Phaswane

- Mpoti o leletša Phaswane mogala a mo kgalema ka taba ya gore o mo tšeela mosadi, Rebone
- Mpoti le Phaswana ba a lwa kua mabenkelengkoparara, ba lwela Rebone

[25]

POTŠIŠO YA 13: O I PHIHLETŠENG? – LT Maphoso**SETSOPOLWA SA G**

- 13.1 Kuranta/Tšhelete. (1)
- 13.2
- Mahunela ke mogwera wa Malewe
 - Mahunela ke tatago Rebone/Rebone ke morwedi wa Mahunela
- (2)
- 13.3
- Mahunela ke ngame - o botša Rebone gore yena ga a na tšhelete ya go mo iša sekolong
 - Mahunela o bogale – o bolela le Rebone ka bogale ge a mmošša ka go tšwetša dithuto pele
(E TEE fela)
- (2)
- 13.4 Balekwa ba tla fa diponelopele tša go fapana.
Mohlala:
- Rebone a ka kgopela thušo ya mašelang a go tšwetša dithuto pele
 - A ka šoma a tsena sekolo
 - A ka šoma lebakanyana a boela sekolong
- (3)
- 13.5 Go fišagalelwa go tswala katlego.
- Rebone le ge tatagwe a mo gana ka tšhelete ya go tšwetša dithuto pele o ile a no fela a phegelela go fihla a phetha dithuto tša gagwe
 - Rebone o be a amogela thušo ye nngwe le ye nngwe a e hwetšago go tšwetša dithuto tša gagwe pele
- (3)
- 13.6 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana.
Mohlala:
Maikutlo a pefelo.
- Ke maikarabelo a Mahunela bjalo ka motswadi go bona gore bokamoso bja Rebone bo a phadima
- (2)

SETSOPOLWA SA H

- 13.7 Thulanontle (1)
- 13.8 (*O thoma go hlonama*) (1)
- 13.9
- Benjamene o rometše batho gore ba ye go mo nyalela Sarinki
 - Benjamene o be a gonona gore Sarinki o ratana le Sebakweng ebile o mo fa tšhelete
- (2)
- 13.10
- E tšweletša semelo sa mmapadi (Mohlala: Mpoti o bolela ka lenyatšo ka Phaswane)
 - E tšweletša maikutlo a mmapadi (Mohlala: Hlogi o kwela Rebone bohloko)
 - E thuša tšwetšopele ya ditiragalo (Mohlala: Mahunela o laetša pelaelo mabapi le dikgomo tša gagwe gomme o rera go nyakišiša)
 - E tšweletša thulano ya ka gare (Mohlala: Rebone o ipotšiša dipotšišo ka motho yo a mo thušago)
(TŠE THARO fela)
- (3)

- 13.11 • Babadi ba be ba se ba letela gore Sarinki a ka thuša Rebone go lebeletšwe phedišano ya bona
• Mafelelong Sarinki o tšwelela bjalo ka mothuši wa Rebone (2)
- 13.12 • Nako e a tšwelela - Ke mesong dipoelo tša mphato wa marematlou di tšwele
• Tikologo le mmapadithwadi/moanegwathwadi - Mabenkelengkoparara go bonala Rebone le Hlogi ba bona dipoelo ka gare ga kuranta
• Tswalano ya babapadi - Rebone le Hlogi ke bagwera (3)
[25]

POTŠIŠO YA 14: NAGA GA DI ETELANE – MS Serudu

Mohlala wa karabo:

Papalego

Papalego ke tiragatšo ya papadi sefaleng.

Mo potšišong ye go ya go sekasekwa papalego ya 'Naga ga di etelane' bjalo ka papadi ya sefala. Papadi ye e ka bapalega sefaleng.

1. Ditšhupasefala

Ditšhupasefala di lebane le polelo ya mongwadi. Ke mantšu ao a ngwalwago ka mašakaneng, mantšu ao mongwadi a tšweletšago babapadi mathomong a tema ye nngwe le ye nngwe le mo gare ga temana. Mošomo wa ona ke go hlahla mmadi le go utolla dimelo tša babapadi. Mošomo wo mongwe wa ditšhupasefala ke go fokotša palo ya mafelo le ditšhitišo tšeo di ka bago gona.

Mohlala:

('Ke mantšibua Mphaka o ka gae le ba lapa. Morago ga dilalelo Mphaka o biletša Hunadi ka phapošeng gomme o bitša Sebola ...') Mongwadi o uta tšhitišo yeo e ka bago gona ya go tloga ka phapošeng ya bojelo go ya go yeo ba yago go bolelela go yona.

2. Poledišano

Poledišano ke polelo gare ga babapadi. Ka ntle ga poledišano ga go papadi. Poledišano gare ga babapadi e swanetše go ba ye kopana yeo e nago le maatlakgogedi gore babogedi ba se otsele. Poledišano e swanetše go tšweletša maikutlo a babapadi. Ge maikutlo e le a go tšhoša babogedi ba bonale ba tšhogile mola ge e le a go thabiša ba tla bonala ba thabile. Poledišano e thuša gape go tšweletša dimelo tša babapadi.

Mohlala: Hunadi ke motho yo boleta. Ka boyena o re: 'Aowa, papa, ge go na le se se go tshwenyago pelong o ka napa wa šitwa ke go mpegela ke le mogatšago?'

Poledišano ya papadi ye e ka bapalega sefaleng.

3. Polelonoši

Yona e lebane le mmapadi o tee ge a ntšha seo se lego mafahleng a gagwe. E thuša go tšweletša semelo le maikutlo a mmapadi. Mošomo wa yona ke go gapa nako ya gore babapadi ba kgone go itokišetša temana ya go latela.

Mohlala: Polelonoši ya Mphaka e mo tšweletša e le motho wa go ba le kgang. Yona e a kgonega go diragatšwa. E tšweletša tsebo ka ga ditiragalo tše di fetilego le tše di sa tlogo le go utolla dikgopolo le maikutlo a babapadi.

Ka tshwanelo polelonoši ye e be e swanetše go tšwelela mafelelong a temana.

4. Babapadi

Babapadi ke bakgathatema ba papadi, ba tšweletša molaetša wa papadi le dimelo tša bona. Babapadi ga se ba swanela go ba bantši gore go se be le kgakanego. Mongwadi o etše taba ye ya babapadi hloko ka gobane bona ke ba 15. Ka ge e se ba bantši ga go kgakanego yeo e ka bago gona. Ka go realo mongwadi o atlegile mo tirišong ya babapadi.

5. Tikologo

Tikologo (Nako le lefelo) ke lefasana leo babapadi ba phelago go lona, ba dirago ditiro gona ka dinako tše di rilego. Mafelo e se ke ya ba a mantši le gona a nyalelane le ditiragalo.

Tiragatšo ye ke ya sebjalebjae ka gobane dinako le mafelo ao mongwadi a a tšweleditšego ke a sebjalebjae.

Mafelo ao a dirišitšwego, mohlala:

- Dikholetšhe - Mphaka ke mošomimmogo wa Tokari kholetšheng
- Kereke - Hunadi o ya kerekeng mola Mphaka a e ya gaMbari
- Pareng - Mphaka le Tokari ba nwa bjala ga Mbari

Gape go na le dinako tšeo di dirišitšwego, mohlala:

- Ka Sontaga go iwa kerekeng
- Mesong - Hunadi o hwetša Mphaka ka seratswaneng a dutše letlapeng

6. Dilo tša tlhago

Ga go na le mafelo a tlhago bjalo ka dinoka, dithaba ao a tšwelelago bjalo ka tikologo. Mongwadi o dirišitše mafelo ao a ka tšweletšwago sefaleng. **[25]**

POTŠIŠO YA 15: NAGA GA DI ETELANE – MS Serudu**SETSOPOLWA SA I**

- 15.1 Le na le yunibesithi Bonwatau/... go bouta Bonwatau/... go tšwetša dithuto tša gagwe pele.
(SE TEE fela) (1)
- 15.2
- Tokari ke mošomimmogo wa Mphaka
 - Tokari le Rola ke banna ba motse wa Takone
- (2)
- 15.3 O na le borumolane - o kgotlakgotla Mphaka ka mantšu gore a befelwe. (2)
- 15.4 Balekwa ba tla fa diponelopele tša go fapana.
Mohlala:
- Mphaka a ka dula ka kgang mo Takone le ge banna ba gona ba mo nyatša
 - Mphaka a ka feleletša a bethile yo mongwe wa banna ba Takone
 - Badudi ba Takone ba ka feleletša ba logetše Mphaka maanomabe
- (3)
- 15.5 Legae la bomotho ga le na bosehla.
- Mphaka o tlogile gagabo a re o tšhaba pušo ya kgatelelo
 - Mphaka o gopola go boela gae ka ge a hlaka dinageng di šele
- (3)
- 15.6 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana.
Mohlala:
Maikutlo a manyami.
- Ke nyamišwa ke ka moo Mphaka a bego a kgethollwa ka gona dinageng di šele
- (2)

SETSOPOLWA SA J

- 15.7 Mphaka (1)
- 15.8 (O swabile) (1)
- 15.9
- Go laetšwa ga dipapetla tšeo di bego di laetša maikemišetšo a makgotlataolo a yunibesithi mabapi le poso ya ka godimo ga ya Mphaka
 - Go swarwa ga dikgetho tša lekgotla la yunibesithi (2)
- 15.10
- E tšweletša semelo sa mmapadi (Mohlala: Mphaka o na le kgang, o gana pušo ya kgatelelo motseng wa gabo)
 - E tšweletša maikutlo a mmapadi (Mohlala: Mphaka o befedišwa ke pušo ya kgatelelo o itia tafola ka letswele)
 - E thuša tšwetšopele ya ditiragalo (Mohlala: Ka polelonoši ye go lemogwa go tloga ga Mphaka gagabo)
 - E tšweletša thulano ya ka gare (Mohlala: Mphaka o thulana le kgopolo mabapi le go tloga ga gagwe Bonwatau)
 - E thuša go gapa nako ya gore babapadi ba kgone go itokišetša temana ya go latela (TŠE THARO fela) (3)
- 15.11
- Babadi ba be ba se ba letela gore Mphaka a ka boela gae Bonwatau ka ge a ikanne gore a ka se tsoge a boetše
 - Mafelelong Mphaka o nagana go boela gae Bonwatau ka ge bophelo bo mo thatafalela dinageng di šele (2)
- 15.12
- Mmapadithwadi/moanegwathwadi o a tšwelela - Mphaka o dutše setulong ka phapošeng ya go bala
 - Lefelo la ditiragalo - Hunadi le Raisibe ba ka moraleng ba dira medirwana ya lapa
 - Tswalano ya babapadi/baanegwa - Mphaka ke monna wa Hunadi (3)
- [25]**

POTŠIŠO YA 16: LEHUFA – P Mothupi**Mohlala wa karabo:****Papalego**

Papalego ke tiragatšo ya papadi sefaleng.

Mo potšišong ye go ya go sekasekwa papalego ya 'Lehufa' bjalo ka papadi ya sefala.

Papadi ye e ka bapalega sefaleng.

1. Ditšhupasefala

Ditšhupasefala di lebane le polelo ya mongwadi. Ke mantšu ao a ngwalwago ka mašakaneng, mantšu ao mongwadi a tšweletšago babapadi mathomong a tema ye nngwe le ye nngwe le mo gare ga temana. Mošomo wa ona ke go hlahla mmadi le go utolla dimelo tša babapadi. Mošomo wo mongwe wa ditšhupasefala ke go fokotša palo ya mafelo le ditšhitišo tšeo di ka bago gona.

Mohlala:

'Ke mosegare ge seširo se bulega Lerato o eme pele ga lebenkele le a šomago go lona. O bitša bareki gore ba tsene ka gare. Ge a sa goeletša go tšwelela Ntlogeleng a sentše sefahlego,' bjalobjalo.

2. Poledišano

Poledišano ke polelo gare ga babapadi. Ka ntle ga poledišano ga go papadi. Poledišano gare ga babapadi e swanetše go ba ye kopana yeo e nago le maatlakgogedi gore babogedi ba se otsele. Poledišano e swanetše go tšweletša maikutlo a babapadi. Ge maikutlo e le a go tšhoša babogedi ba bonale ba tšhogile mola ge e le a go thabiša ba tla bonala ba thabile. Poledišano e thuša gape go tšweletša dimelo tša babapadi. Mohlala:

Lerato ke motho yo boleta le boikobo. Ka boyena o re: 'Dumela rato'. Poledišano ya papadi ye e ka bapalega sefaleng.

3. Polelonoši

Yona e lebane le mmapadi o tee ge a ntšha seo se lego mafahleng a gagwe. E thuša go tšweletša semelo le maikutlo a mmapadi. Mošomo wa yona ke go gapa nako ya gore babapadi ba kgone go itokišetša temana ya go latela.

Mohlala: Polelonoši ya Lerato e mo tšweletša e le motho wa go ba le lerato le kgotlelelo. Yona e a kgonega go diragatšwa, ga se ye e ka lebalwago. E tšweletša tsebo ka ga ditiragalo tše di fetilego le tše di sa tlogo tla le go utolla dikgopolo le maikutlo a babapadi.

4. Babapadi

Babapadi ke bakgathatema ba papadi, ba tšweletša molaetša wa papadi le dimelo tša bona. Babapadi ga se ba swanela go ba bantši gore go se be le kgakanego. Mongwadi o etše taba ye ya babapadi hloko ka gobane bona ke ba 14. Ka ge e se ba bantši ga go kgakanego yeo e ka bago gona. Ka go realo mongwadi o atlegile mo tirišong ya babapadi.

5. Tikologo

Tikologo (Nako le lefelo) ke lefasana leo baanegwa ba phelago go lona, ba dirago ditiro gona ka dinako tše di rilego. Mafelo e se ke a ba a mantši le gona a nyalelane le ditiragalo.

Tikologo ya tiragatšo ye ke ya sebjalebjae ka gobane dinako le mafelo ao mongwadi a a tšweleditšego ke a sebjalebjae.

- Mafelo ao a dirišetšwego, mohlala:
- Boemapeseng - Ntšhepe o hwetša Lerato boemapeše gomme o mo nametša sefatanaga sa gagwe
- Mabenkeleng - Lerato o eme pele ga lebenkele o bitša bareki gore ba tsene ba reke
- Kholetšheng - Leepo le Tsarane ba hlasela Ntšhepe
- Bookelong - Radithekisi o bookelong

Gape go na le dinako tše di dirišetšwego, mohlala:

- Ka Sontaga go iwa kerekeng, bjalobjalo

6. Maeto

Maeto ke a makopana ao a sa šitišego papalego, Lerato o ya boemapeše.

7. Dilo tša tlhago

Ga go na le mafelo a tlhago bjalo ka dinoka, dithaba ao a tšwelelago tiragatšong ye. Mongwadi o dirišetše mafelo ao a kgonegago go tšweletšwa sefaleng.

[25]

POTŠIŠO YA 17: LEHUFA – P Mothupi**SETSOPOLWA SA K**

- 17.1 Kuranta/Dinomoro tša mogala/Paki (1)
- 17.2
- Ntshepe ke monna wa Ntlogeleng
 - Ntshepe ke morutiši wa maloba wa Lerato/Ntshepe ke monna wa Lerato (2)
- 17.3
- Ga a na tlhomphe - o bolela le Ntshepe ka lenyatšo
Goba
 - O ne le lehufa - o gononela Ntshepe gore o ratana le Lerato ka ge a
mo file dinomoro tša mogala (2)
- 17.4 Balekwa ba tla fa diponelopele tša go fapana.
Mohlala:
- Lehufa la Ntlogeleng le ka hlola gore Ntshepe a ngale ka gae
 - Lehufa la Ntlogeleng le ka hlohleletša Ntshepe go ba le metlabo
 - Lehufa la Ntlogeleng le ka hlohleletša Ntshepe gore a hlale (3)
- 17.5 Lehufa ga le age motse.
- Radithekisi o lobile Lerato ka lebaka la lehufa
 - Ntlogeleng o hlokošetše ka lebaka la lehufa (3)
- 17.6 Balekwa ba tla fa maikutlo a go fapana.
Mohlala:
Maikutlo a pefelo.
- Go tlaiša mosadi ka lebaka la lehufa ga se mekgwa ye mebotse (2)

SETSOPOLWA SA L

- 17.7 Thulanontle (1)
- 17.8 (*Ka go tshwenyega*) (1)
- 17.9
- Go thuntšhana ga Tsarane le Leepo le Ntshepe
 - Go golegwa ga Tsarane morago ga mothuntšhano (2)
- 17.10
- E tšweletša semelo sa mmapadi (Mohlala: Ntlogeleng ke motho wa go
rata dihla)
 - E tšweletša maikutlo a mmapadi (Mohlala: Lerato o nyamišwa ke go
namela dinamelwa tša bohle eupša monna wa gagwe a na le dikoloi)
 - E tšweletša thulano ya ka gare (Mohlala: Lerato o lwa le dipelo tša go
botša Ntshepe gore o a mo rata)
 - E thuša go gapa nako ya gore babapadi ba kgone go itokišetša
temana ya go latela
(TŠE THARO fela) (3)

- 17.11
- Babadi ba be ba se ba letela gore Lerato a ka etela Radithekisi bookelong
 - Babadi ba be ba se ba letela gore Radithekisi a ka kgopela Ntshope le Lerato tshwarelo (2)
- 17.12
- Lefelo la ditiragalo le mmapadithwadi/moanegwathwadi - boemapese o letetše dinamelwa tša go ya mošomong
 - Nako - Ke mesong
 - Tswalano ya babapadi/baanegwa - Ntshope o hwetša Lerato gomme o mo tšea kgopu – Lerato ke morutwana wa maloba wa Ntshope (3)

PALOMOKA YA KAROLO YA C: 25
PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 80

KAROLO YA A: RUBRIKI YA GO SWAYA DIPOTŠIŠO TŠE TELELE: THETO [MEPUTŠO YE 10]

Dinyakwa	Bokgoni bja go ikgetha	Bokgoni bja maemo	Bokgoni bja magareng	Bokgoni bja motheo	Ga go bokgoni
	5 - 6	4	3	2	1
DITENG Tlhalošo ya sererwa. Botebo bja dikgopolo, kgonthišišo le kwešišo ya setsopolwa MEPUTSO YE 6	-Tlhalošo ye e tseneletšego ya sererwa -Tatelano ya dikgopolo tša go ba le maatlakgogedi tša go amana thwii le temana. -Kwešišo ye e tseneletšego ya sengwalwa le sereto.	-Kwešišo le tlhalošo ye botse ya sererwa. -Potšišo e arabilwe ka botlalo. -Dikgopolo tšeo di filwego di a kwagala eupša ga se tšona ka moka tšeo di hlalošitšwego ka mo go nyakegago. -Kwešišo ya sengwalwa le sereto e bonetše.	-Tlhalošo ye e kgotsofatšago ya sererwa. -Go na le dintlha di se kae tšeo di amanago le sererwa. -Tše dingwe tša dikgopolo di a kwagala eupša ga di kgodiše. -Kwešišo ya motheo ya sengwalo le sereto.	-Tlhalošo ya sererwa ga e kgotsofatše. -Ga go dintlha tšeo di amanago le sererwa. -Ga go kwešišo ya sengwalwa le sereto.	-Ga go kwešišo ya sererwa. -Karabo ga e sepelelane le sereto. -Morutwana ga a tsebe selo ka ga sengwalwa le sereto.
	4	3	2	1	0
SEBOPEGO LE POLELO Sebopego, kelelo le kalo ya dikgopolo Polelo, segalo le setaele tšeo di dirišitšwego ge go ngwalwa taodišo MEPUTSO YE 4	-Sebopego se tšweletša tlemagano ya dikgopolo ye botsebotse. -Dikgopolo di hlamegile ebile di tšweleditšwe ka bokgwari. -Polelo, segalo le setaele di a kgahliša, ke tša maleba ebile di tšwele mahlalagading. -Ga go na le phošwana e tee ya popopolelo, mopeleto le maswaodikga.	-Sebopego se tšwelela gabotse ebile se tšweletša go ela ga dikgopolo. -Kelelo ye botse ya dikgopolo. -Polelo, segalo le setaele ke tša maleba.	-Sebopego se a tšwelela. -Taodišo ga e na kelelo ye botse ya dintlha ebile ga go tlemagano ya dikgopolo. -Diphošo tša polelo ke tše nnyane eupša segalo le setaele ke tša maleba.	-Sebopego se bontšha diphošo tša peakanyo. -Dikgopolo ga se tša beakanywa ka tatelano ye botse. -Diphošo tša polelo ke tše ntši. -Segalo le setaele di fošagetše.	-Sebopego ga se sa maleba. -Diphošo tša polelo ke tše ntšintši ebile le setaele se fošagetše kudu.

KAROLO YA B LE C: RUBRIKI YA GO SWAYA DIPOTŠIŠO TŠE TELELE – PADI, KANEGELOTŠHABA LE PAPADI [MEPUTSO YE 25]

Dinyakwa	Bokgoni bja go ikgetha	Bokgoni bja maemo	Bokgoni bja magareng	Bokgoni bja motheo	Ga go bokgoni
	12–15	9–11	6–8	4–5	0–3
DITENG Tlhalošo ya sererwa Botebo bja dikgopolo, kgonthišišo le kwešišo ya setsopolwa MEPUTSO YE 15	-Karabo ye botsebotse go fetiša: 14–15. -Karabo ye botsebotse: 12–13. -Tlhalošo ye e tseneletšego ya sererwa. -Tatelano ya dikgopolo tša go ba le maatlakgogedi tša go amana thwii le temana. -Kwešišo ye botsebotse ya sengwalwa le setsopolwa.	-Kwešišo le tlhalošo ye botse ya sererwa. -Potšišo e arabilwe ka botlalo. -Dikgopolo tšeo di filwego di a kwagala eupša ga se tšona ka moka tšeo di hlalošitšwego ka mo go nyakegago. -Kwešišo ya sengwalwa le setsopolwa e a bonala.	-Kwešišo ya magareng ya sererwa eupša ga se dintlha ka moka tšeo di hlalošwago ka botlalo. -Bontši bja dintlha di amana le sererwa. -Tše dingwe tša dikgopolo di a kwagala eupša ga di kgodiše. -Kwešišo ya motheo ya sengwalwa le setsopolwa.	-Kwešišo ye nnyane ya sererwa. -Ga go dintlha tšeo di hlalošwago ka botlalo. -Dintlha tše nnyane di amana le sererwa. -Tlhalošo e amana gannyane le sererwa. -Kwešišo ye nnyane ya sengwalwa le setsopolwa.	-Ga go kwešišo ya sererwa. -Maiteko a go araba potšišo a fokola kudu. -Ditlhalošo ga di kgotsofatše. -Morutwana ga a tsebe sengwalwa goba setsopolwa.
	8–10	6–7	4–5	2–3	0–1
SEBOPEGO LE POLELO Sebopego, kelelo le kalo ya dikgopolo Polelo, segalo le setaele tšeo di dirišitšwego ge go ngwalwa taodišo MEPUTSO YE 10	-Sebopego se tšweletša tlemagano ya dikgopolo ye botsebotse. -Matseno le mafetšo ke a mabotse kudukudu. -Dikgopolo di hlamegile ebile di tšweleditšwe ka bokgwari. -Polelo, segalo le setaele di a kgahliša, ke tša maleba ebile di tšwele mahlalagading.	-Sebopego se tšwelela gabotse ebile se tšweletša go ela ga dikgopolo. -Go na le tlemagano ye botse magareng ga matseno, mafetšo le ditemana tše dingwe tša taodišo yeo. -Kelelo ye botse ya dikgopolo. -Polelo, segalo le setaele ke tša maleba.	-Sebopego se a tšwelela. -Peakanyo le tlemagano ya dikgopolo e gona eupša e na le mafokodi. -Diphošo tša polelo ke tše nnyane eupša segalo le setaele ke tša maleba. -Peakanyo ya ditemana ke ya maleba.	-Sebopego se bontšha diphošo tša peakanyo. -Dikgopolo ga se tša bewa ka tshwanelo. -Diphošo tša polelo ke tše ntši. -Segalo le setaele ga se tša maleba. -Peakanyo ya ditemana e fošagetše.	-Tlhokego ya peakanyo ye botse ya sebopego e dira gore dikgopolo di se elele gabotse. -Diphošo tša polelo le setaele sa go fošagala di dira gore go be bothata go bala le go kwešiša molaetša wa taodišo. -Segalo le setaele di fošagetše kudu. -Peakanyo ya ditemana e fošagetše kudu.